

Co jsem nestihl povědět na přednášce:

Přístup k slabým reflexivům: NKm – ano, NKo - ne

(a) malování se - sebe (b) *malba se / *ochrana se - malba sebe, ochrana sebe

(a) Evino hraní si na dámu (b) *Evina hra si na dámu

Slabé reflexivum *se* je ve frázi s NKm (v tradiční terminologii vyjádřeno) slovní (en)klitikou, zatímco ve verbálních strukturách je klitikou větnou:

(14) (a) Evino malování se (× *Eva maluje se) / *Evino se malování (× Eva se maluje)

Posesivní reflexiva možná v NKo i NKm:

(a) procházení se / procházka ve své zahradě (b) *lavička ve své zahradě

Rozdíly v syntaktické struktuře DP, jíž jsou nominalizace kořene (NKo) a nominalizace kmene (NKm) lexikální hlavou:

Plynou z toho, že NKm mají argumentovou strukturu, licencovanou přítomností argumenty zavádějících hlav (např. *v*) v jejich vnitřní struktuře před jejím vnořením do n-kontextu. NKo argumentovou strukturu licencovanou takovými hlavami v jejich vnitřní struktuře nemají, obsahující před vnořením do n-kontextu jen [kořen] nebo [prefix + kořen], viz (10) a (11) na přednášce.

(ix) O realizaci argumentů NKm existuje rozsáhlá literatura (první orientace viz Dvořák: Verbální substantivum v NESČ); zde jen pár příkladů realizace externího argumentu (typicky s interpretací agens) a prvního interního argumentu (typicky s interpretací patiens / theme) u některých verzí vP-struktury v pozici prenominálního posesiva a postnominálního genitivu: Realizace argumentů NKo (Agens // Typická role externího argumentu. Patiens // Typická role interního argumentu):

(14) a. neergativum jásání_{Agens}Petra / AgensPetrovo jásání
 b. neakuzativum omládnutí_{Patiens}Petra / PatiensPetrovo omládnutí
 c. tranzitivum AgensPavlovo kritizování_{Patiens}Petra
 PatiensPetrovo kritizování_{Agens}Pavlem
 kritizování_{Agens/Patiens}Petra / Agens/PatiensPetrovo kritizování

Stejně vzorce jsou i u NKo, ač ty nemají argumentovou strukturu, nemajíce vP, a tedy ani hlavy zavádějící argumenty (viz Dvořák: Dějové substantivum v NESČ)

(14') a. neergativum jásot_{Agens}Petra / AgensPetrův jásot

- b. neakuzativum pád ^{Patiens}Petra / ^{Patiens}Petrův pád
- c. tranzitivum ^{Agens}Pavlova kritika ^{Patiens}Petra
^{Patiens}Petrova kritika ^{Agens}Pavlem
kritika ^{Agens/Patiens}Petra / ^{Agens/Patiens}Petrova kritizování

Podpora: Diagnostika argument x posesor: (Zjednodušeně: Pokud prenominální posesivum / postnominální genitiv nejsou argumentem, ale posesorem, je příslušná struktura parafrázovatelná kopulovou konstrukcí, je-li argumentem, možné to není):

- (15) a. Petrovo naříkání / naříkání Petra // *To naříkání je Petrovo / Petra
b. Petrův nářek / nářek Petra // *Ten nářek je Petrův / Petra
c. Petrův oblek / oblek Petra // Ten oblek je Petrův / Petra

(x) Přítomnost rysu [aspekt] ve struktuře NKm ano, ve struktuře NKo ne (viz (v) v Přednášce), se projevuje očekávaně také v syntaktické struktuře celé DP: Prefigované NKm s rysem [perfekt] mohou vyžadovat (stejně jako slovesa) obligátní realizaci interního argumentu, což neplatí pro prefigované NKo:

- (19) Po objevení neznámých krajin / Po *objevení došlo ke změnám v mapách světa
Po objevu neznámých krajin / Po objevu došlo ke změnám v mapách světa

Rozdíly v sémantické interpretaci:

(xii) České NKm jsou strukturálně CEN (zkratky CEN a RN viz přednáška) (^{Ag/Pat}*Evino oblečení / oblékání trvalo krátce*) a mohou se stát RN: *Evino*_{Pos} *značkové oblečení / *oblékání stálo moc peněz*). NKo jsou strukturálně EN (^{Ag}*Evina hra dámu už skončila*) a mohou se taky stát RN (*Šachy jsou oblíbená hra*). Změna interpretace NKm [complex event reading] → [result reading], NKo [simple event reading] → [result reading] nastává tehdy, když vnitřní struktura NKm a NKo není výsledkem komputace, a tedy ani přímo sémanticky interpretovatelná.

Tyto nominalizace mohou získat interpretaci **výsledku události** (*schovejte si to hlášení do tašky ...; kamenná stavba ...*), nebo **místa** (*stoupání závitu...; používaný podchod*), **času** (*Zvoní klekání ...*), **prostředku** (*To je krmení pro psy ...*), **osob a jejich skupin** (*občanské sdružení, vláda ...*). Protože událostní význam NKo je odvozován z malé porce událostní struktury (jen z [(prefix)_{event} √ (=kořen)]), jsou ve srovnání s NKm, které mají kompletní porci událostní struktury ([funkční vP [vP [√ (= kořen)]]), daleko přístupnější k tomu, aby vedle interpretace CEN získaly i interpretaci RN (*hod, lov, hra, přísaha, vyhláška, malba ...*), nebo jen interpretaci

RN (*plot, zájezd, záchod, projev, výkres ...*). Tato interpretace je přirozeně ideosynkratická a RN se strukturou NKm i NKo se syntakticky chovají jako čistokrevná jména (s výjimkou argumentové struktury fráze, jíž jsou lexikální hlavou, viz výše).

(i) CEN jsou singularia tantum, RN mohou mít plurál:

(21) *Dvě balení_{CEN} těch léků ho unavila × Dvě balení_{RN} těch léků byl-/-y v ledniče

(ii) CEN dovolují interpretaci prenominálního posesiva i postnominální genitivní DP jako argumentů, RN to nedovolují:

(22) _{Agens/Patiens}Petrovo balení_{CEN} trvalo hodinu × _{Pos}Petrovo balení_{RN} bylo vodotěsné

(23) Oblečení_{CEN} _{Patiens}Marie se protáhlo × Oblečení_{RN} _{Pos}Marie se sušilo na dvoře

(iii) CEN kompozicionálně vyjadřují hodnoty rysu [aspekt] (psaní – napsání, opsání – opisování) a hodnoty rysu [iter] (psaní – psávání). RN mají jen jednu aspektovou formu (idiosynkrasie, zda perfektiva, nebo imperfektiva), nikoli taky kompozicionální aspektový význam:

(24) Balení / zabalení_{CEN} toho léku trvalo chvíli × Balení / *zabalení_{RN} toho léku bylo poškozeno

(iv) Dokonavé CEN mohou mít obligátní komplement, RN nikoli:

(25) *Oblečení_{CEN} mě bavilo × Oblečení_{CEN} té panenky mě bavilo

(26) Oblečení_{RN} viselo ve skříni // Oblečení_{RN} té panenky viselo ve skříni

(v) CEN je možné modifikovat adjektivy signalizujícími přítomnost externího argumentu, RN nikoli:

(27) Rychlé/úmyslné balení_{CEN} těch léků ho překvapilo × *Rychlé/*úmyslné balení_{RN} těch léků je vzduchotěsné

(vi) CEN dovolují vyjádřit externí argument instrumentálním adjunktem, RN nikoli:

(28) Tetování_{CEN} specialistou je bezpečné × Má na ruce tetování_{RN} *specialistou

Obsah hlavy, v níž je vkládán sufix *-n/-t-* (viz (10) z přednášky:

(10) (a) [[[[[√lov]V-e]?-n]N-í]-flexe

(b) [[[[[√jás]V-á]?-n]N-í]-flexe

Data (29) x (30) ukazují, že v CP je **-n/-t-** pasivizátor, v NKo je *-n/-t-* pasivizátor (30), ale být jím nemusí (29):

(29) Petr **chválí** Pavla

Petrovo **chválení** Pavla

(30) Pavel **je chválen** Petrem

Pavlovo **chválení** Petrem